

opravilstva tajniška tako, da prvi na se vzame navadna pisarniška opravila, drugi pisanje zapisnikov, tretji pa vredovanje knjižice, je po mnogostranskih pomenkih, med katerimi je predsednik zboru tudi naznanil pismo, po katerem se je gosp. Levstik odpovedal tajništvu, zbor hvaležno sprejel domoljubno ponudbo omenjenih treh odbornikov in sklenil, da se odbor g. Levstiku pismeno zahvali za njegov dosednji trud, s katerim je natanko opravljal tajništvo. — O zadevah družbenega letopisa je bilo po mnogih pomenkih sklenjeno, naj se opusti koledar čisto in naj bode letopis v več zvezkih vsako leto tak, kakor ga naznanja v današnjih „Novicah“ zato izvoljeni odsek (gospodje Lésar, Marn, Vavrù). — Za vredovanje zemljopisa slovenske zemlje po izgledu profesor Erbenovega spisa, ki naj izhaja v posameznih zvezkih za kranjsko, koroško itd. deželo, so bili po nasvetu dr. Bleiweisa, ki je zboru naznanil, da je g. Rebec že dovršil slovenski prevod, izvoljeni gosp. Peter Kozler, M. Cigale in L. Svetec. — Kdo naj tiska družbine knjige, je bilo gosp. dr. Vojsku in Iv. Vilharju naročeno, naj pozvedita, kar je treba in naznanita potem odboru, da sklene. — Za stran stanovanja matičinega je bilo sklenjeno: naj se prosi čitavnica, da še pri nji ostane pisarnica, za seje odboro ve pa mestni gospod župan, da dvorano blagovoljno prepusti sejam. — Za stran služabnika matičinega je obveljal Svetčev predlog, naj se predsedniku prepusti, da od 25 do 50 gold. na leto najme služabnika. — Da se Matici stroškov prihrani, je bilo vredništvo „Novic“ naprošeno, naj jemlje blagajnikova naznanila vseh plačil v svoj list, in le takim udom, ki želijo še posebne pobotnice, naj se še poseben list dá. — Iz vseh teh sklepov se vidi, da se je odbor ravnal v vsem po željah občnega zbora, ki je tako resno zahteval varčnosti na vse strani. — Posvetovanje o opravljenem redu je bilo za drugo sejo odloženo, o poverjenikih pa sklenjeno, da se išče še več taci rodoljubnih mož, kateri naberejo ude, in naj še posebno bode to skrb odbornikom. — H koncu se je predlagal še gosp. Svetec z občno pohvalo sprejeti nasvet: naj Matica po poslancih milostljivega gosp. knezoškofa ljubljanskega prosi, da blagovolijo na svoje stroške pripomoči Matici o tem, da pride mnogohvaljena knjižica „Fabiola“ na svetlo; v to poslanstvo sta bila izvoljena oba gospoda podpredsednika in dr. Bleiweis. — Po 8. uri zvečer je bila seja končana, ki je trajala cele 4 ure. In tako se začne zdaj pravo delovanje matičino; naj bi bilo mili domovini naši na blagor!

V a b i l o.

Odbor slovenske Matice je v svoji prvi seji 22. junija l. l. sklenil, da bode Matica na svetlo dajala:

„Letopis slovenske Matice“

po izgledu nekdanjega letopisa „slovenskega društva“ v prostih zvezkih od 4 do 6 pól. Letopis bode imel tri razdelke: 1. matičine zadeve, 2. slovenske reči, in 3. slovanske stvari. — Prvi razdelek naj kaže, kako se godi Matici sami, koliko blaga, koliko udov je nabrala, koliko premoženja pridobila, sploh kako živi in napreduje. Drugi razdelek bode prinašal reči, ktere popisujejo slovenski narod in slovensko domovino posebej, torej narodske in domovinske reči, v katerem koli oziru (narodnem, državnem, cerkvenem, slovstvenem, zgodovinskem, zemljepisnem, narodno-gospodarskem itd.) Tretji razdelek bode popisoval brate naše Slovane na severju in ob jugu, posebno pa take stvari, ktere so koristne v poduk in posnemanje tudi nam Slovencem. Želeti je, da nam prinaša Matičin letnik življenje slovenskih in slovanskih veljakov, kolikor se dá

s podobami, po izgledu nekdanjega Bleiweisovega „koledarčka“, in popise posamesnih imenitnejših mest in krajev naše lepe domovine (po Kranjskem, Štajarskem, Koroškem, Goriškem, Istrijskem itd.) morebiti tako, kakor je popisal g. Lésar „ribniško dolino.“ Tako se bode dala izgotoviti kaj lepa in zvesta zemlje- in narodopisna knjiga slovenska. — V ta namen pa je treba združenih moči. Torej prosi in vabi odbor Matice vse svoje prijatelje, poročnike in ude, in sploh vse pisatelje slovenske, da ji blagovolijo poslati zadevnih spisov za Letopis, ker po njih se bo ravnalo število posamesnih zvezkov. Spisi se sprejemajo ali iz radodarnih rok brez plačila, ali za primerno plačilo po navadi družbe sv. Mohorja in sicer za prestavo pólá po 12 gold., izvirni spisi po 20 gold. Kteri se ne bi mogli sprejeti, se vračajo lastniku. Vsi dotični sestavki naj se pošiljajo tajništvu slovenske Matice. Brž ko se nabere dovolj tvarnine, jame se tiskati prvi zvezek; torej le ročno na delo, da Matica kmali obrodi kaj sadú! Za prvi zvezek naj se pošlejo spisi zadnji čas vsaj do konca avgusta tega leta.

Odsek za letopis.

— Dopis, s katerim je odbor Matice slovenske poklonil preuzvišenemu škofu Strossmajer-u Kozlerjev zemljovid in imenik v ličnem zvezku, ki ga je naredil tukajšnji knjigovezec Ed. Hohn, je slavni gospod počastil s sledečim odpisom: „Veleštovanim dopisom od 6. t. m. primio sam velekrasni zemljevid i imenik Petra Kozler-a, koga mi je slovenska Matica poslati izvoljela. Doista u liepoj slici djelo krasnije! Tako djelujući obasjat će žarko sunce i slovenske veleumnim narodom napučene kraje. Dočim svoju najtopliju zahvalnost na pošiljki ovim izjavljujem, s domorodnom ljubavju ostajem slavnemu društvu Matičnomu vazda privržen

Strossmajer, biškup.

— V saboto je imel prvo posvetovanje za sirotnico ljubljansko (waisenhaus) izvoljeni odbor, ki si je mestnega župana dr. Costa za prvomestnika izvolil. Gosp. župan je odboru razložil ustanove (štiftenge), ki so namenjene sirotam ljubljanskega mesta in iznašajo okoli 64.000 gold.; za njim je zastopnik c. kr. deželne vlade gosp. Hočevár povedal, da ustanove, namenjene sirotam vse kranjske dežele, iznašajo v prostem premoženju 68.000 gold., za posebni ustanovni namen pa 61.000 gold. Ako bi se s sirotnico tudi družila gojilnica za slepe in gluhomutce, bi došlo v ta namen še ustanovljenih 63.000 gold.; po takem je vsega denarja skupaj 256.000 gold. Vrh tega dobiva zaklad sirotničini še vsako leto 1200 gold. iz ces. kernalnega zaloga. Po vsem tem lepem premoženju je naprava sirotnice zagotovljena in sicer taka, da bode za vso deželo. Za stran vredbe te milodarne naprave je odbor po gosp. Strahlovem napotku sklenil, da se prvomestnik obrne v Salzburg, Prago, Brno, Celovec, Linc in Gorico, kjer so take ustanove, da izvemo, kako je tam. Gosp. Hočevár je pri tej priliki zboru povedal, da je že od 1763. do 1788. leta bila sirotnica v Ljubljani in sicer v hiši, ki se je „Bürgerspital“ imenovala.

— V pondeljek so ustanovnice in ustanovniki otročje bolnišnice imeli prvi zbor. Gosp. dr. Kovač je poročeval o vseh zadevah, ki so potrebne, da se kmali na noge spravi bolnišnica. Prvikrat, kar pomnimo, so tudi gospé se udeležile parlamentarnega življenja; vse je lepo téklo — brez veliko besedí, in celó v odsek za posvetovanje pravil so poleg gospodov bile izvoljene gospé. Pravo tako! Kaj bo neki na veke veljala zastaréla prislovica: mulier taceat in ecclesia! Sklenilo se je Češkovo hišo na Poljanah, kjer je bila svečarija, kupiti za 11.000 gold.

— S slovníkom slovensko-nemškim, kateri po volji rajnega gosp. knezoškofa Wolfa mora iz njihove zapu-

ščine priti na svetlo, bo vendar zdaj resnica. Deželni odbor je izvedel, da obravnava škofove zapuščine, kar se tiče prineskov do štajarskih patronatov, je zdaj toliko dognana, da čista zapuščina iznaša še veliko čez 20.000 fl. Deželni odbor se je tedaj po sklepu deželnega zbora obrnil do sl. c. k. deželne sodnije in svetlega gospoda knezoškofa ljubljanskega, da se začne priprave za tisk slovensko-nemškega slovnika. Prvo bo tedaj si omisliti rokopis, za kterega ne bo velike težave, ker gospodje Zalokar, Caf in Miklošič imajo lepega gradiva obilo.

— C. k. ministerstvo samo čuti potrebo izučeni kovačev po deželi, ki ne kvarijo konjem kopita. V dopisu do sl. c. kr. deželne vlade tukajšne želi, da se tem napakam zdatno v okom pride. Kar je bilo popred že lepo vpeljeno, je podrla od nekterih tako hvalisana „Gewerbefreiheit.“

— Od vseh strani se nam pripoveduje, da se svilci letos dobro obnašajo. Kdor ne bo imel prilike kokonov prodati za seme, mu bomo morebiti v prihodnjih „Novicah“ povedati mogli, kam da bo kokone za svilo (žido) lahko spečal. Vsaki dan pričakuje kmetijska družba dotičnega pisma iz Dunaja. — Letošnje leto je nekako čuda rodovitno; na Poljanah ima neki gospod na svojem vrtu lani cepljeno jablano, na kateri pa letos že visi 12 lepih jabelk.

— Čitavničin pevski zbor je na god visokospštovani naši pisatelji gospoj Luizi Pesjakovi napravil serenado.

— Praznik sv. Janeza Krstnika se je v Trnovem slovesno obhajal. Veličastno so péle nove orglje, ki jih je naredil Trnovčan gosp. France Goršič. Resnično je, kar „Triglav“ pravi, da se more res čestitati k temu prvemu delu mlademu mojstru, ki tako očitno kaže, da je bivanje svoje na ptujem lepo obrnil v svoj poduk.

— Talijanska opera dopada tudi tukaj kakor v Zagrebu. Al premalo je obiska.

— „Triesterca“, ktera, kakor je podoba, naš list vseskozi marljivo prebira, je v svojem 143. listu skušala podreti našo novico, da gosp. A. C. Fabijani v Trstu kmali napoti ladjo v Mehiko. Da „prijatlici“ naši pokažemo, da več vemo, kakor ona, ji povemo danes, da že 20. julija t. l. jadra ladija Brig Prus. Wilibald pod kapitanom Ad. Mützell-om v Vera Cruz „raccomandata ad A. C. Fabiani.“ Prosimo „Triest.“ naj zdaj to pové svojim čitateljem.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Dve zeló pomenljivi seji ste bile pretekli teden v državnem zboru: ena v zbornici poslancev, druga v zbornici gospôski. V zbornici poslancev je šlo za to, da je minister denarstva zahteval 116 milijonov gold., da poplača državne dolgove za to in prihodnje leto. To je osupnilo zbornico toliko bolj, ker se ji, kakor je poročevavec dr. Herbst rekel, popred o tej potrebsčini ni nič povedalo. Ostro so govorili poslanci Tašek, Kinski, Schindler zoper gospodarstvo ministerstvo; naposled je bilo sklenjeno, da se dovoli za zdaj ministerstvu le to, da 13 milijonov gold. na pósito vzame, s kterimi se plača dolg, ki se prihodnji mesec plačati mora, več pa se ne dovoli, dokler ni denarstvena postava za leto 1865 in 1866 rešena. Minister denarstva je zagovarjal zadrege denarstvene, kar je mogel; al ni mu obveljalo preveriti večine zborničine, ki ne samemu njemu, temuč vsemu ministerstvu pripisuje sedanji denarni stan državni. V zbornici gospôski je posvetovanje državnih stroškov in dohodkov za leto 1865 izbudilo žive obravnave, ktere sicer v tej hiši niso

navadne, pa toliko bolj kažejo, da je treba, da vlada nastopi drugo pot v gospodarstvu svojem. Posebno vneto za blagor ljudstva in vlade sta govorila grof Anton Auersperg in grof Leon Thun; resno je opominjal Auersperg, naj se preloži ljudstvom težko breme prevelic davkov, rekši, da kdor ima oči, vidi, in kdor ima ušesa, sliši, kako gré ljudstvu po deželi; „na Ogrskem je bilo treba namesti denarja za davke jemati poljskih pridelkov; to isto se je želelo na Štajarskem; na Kranjskem pa veljá za polajšavo, da na kant ne devljejo ljudi jim, ker ni več, kar bi se móglo na kant djati.“ Misliti je, da taki in toliki glasovi ne ostanejo glasovi vpijočih v puščavi! — Za deželni zbor hrvaški se vršijo volitve; kako bojo izpadle, se še ne vé? — Da se kmali ustanovi „akademija jugoslavenska“, ni podobno, kakor „Domobran“ piše; pred bode vseučilišče. — Ogrski deželni zbor se neki skliče v drugi polovici oktobra meseca. Sila ostra postava za tisk, ki je bila unidan razglašena, je zeló osupnila Ogre. — Pogajanje med rimsko in laško vlado se je zopet razdrlo. — Tudi med avstrijsko in prusko vlado so se strune zarad Šlesvik-Holštajna zeló napele. Bismark želi, da bi se cesar avstrijski in kralj pruski v razgovor snidla v Karlovih Varih. — Pravijo, da odstavljeni kralj napolitanski pride stanovat v Miramare. — Ruski car je poslance poljske, ki so prišli k pogrebu careviča, resno opominjal, naj popustijo vse prazne sanjarije, da bi se Poljska ločila od Ruske. — Tudi na Ruskem bojo bojé nabirali vojake za Mehiko. — V Aleksandriji je kolera čedalje huja; po 200 ljudi mrje na dan; kdor more, beži.

Listnica vredništva. Gosp. V. O. na D: „Novice“ se Vam neprenehoma pošiljajo; kako, da jih ne dobivate, ne vemo. Blagovolite nam poslati „popravke“; ako ne bi jih mogli porabiti tako, kakor želite, Vam jih povrnemo. Dokler ne vidimo, ne moremo zagotoviti. — Gosp. Pivčanu: Dopis „iz Notranjske Bistrice“ v brambo „Triglava“ zoper dopis iz „Št. Vida“ v „Slovenec“ nam je jako drag, ker kaže, kako iskrene prijatle ima „Triglav“ povsod po deželi. Al ne zamerite nam, da ga ne natisnemo, ker nas je trdna volja, ne besede odgovoriti takim rovarjam, kterih vzroki in nameni so dosti odkriti pred svetom. Tudi „Triglav“, ki se sicer prisiljen bojuje z dr. Isleibom in nožarjem, se ne bo boril s peščico osób, ktera je „der dritte im Bunde“ ž njima. Naj gré vsak svojo pot in gleda, kaj dela. Ako „Slovenec“ misli, s tem koristi domovini, — dobro srečo!

Denarni zapisnik Maticini.

V drugem letu so k Matici pristopili in plačali:

a) kot ustanovniki:

Gospod Dreó Aleks., trgovec v Ljubljani, z obligacijo	100 gold.
„ Vošnjak Mih., uradnik pri železnici na Zidanem Mostu	10 „

Gospá Ivana Pleiweisova, posestnica v Kranji, kot ustanovnica	10 „
---	------

Gospod dr. Mally Ognjoslav, c. kr. okrajni zdravnik v Ljubljani	10 „
---	------

b) z letnim doneskom:

„ Regula Juri, župnik v Tinjah pri sl. Bistrici	2 „
„ še posebej je podaril	3 „

„ Frelih Anton, župnik pri sv. Venčesli pri slov. Bistrici	2 „
--	-----

„ Šmon Anton, župnik v Polčanah	2 „
---	-----

„ Bauman Jože, mestjan v slov. Bistrici	2 „
---	-----

„ Šepce Ivan, trgovski opravniki v Konjicah	2 „
---	-----

„ Jevnikar Jakob, c. kr. oficijal pri policijskem ministerstvu na Dunaji	2 „
--	-----

145 gold.

Z doštetimi poprejšnimi 1118 „

Skupaj 1263 „

V Ljubljani 24. junija 1865.

Dr. Jer. Zupanec.

Kursi na Dunaji 27. junija.

5 % metaliki 68 fl. 90 kr.	Ažijo srebra 107 fl. — kr.
Narodno posojilo 74 fl. 10 kr.	Cekini 5 fl. 18 kr.